

Pressemeddelelse

Juni 2023

5,7 mia. kr. skal bringe livet tilbage i danske vandløb, kystvande og søer

Regeringen er klar med Vandområdeplan 3, som skal forbedre miljøtilstanden i danske vandløb, søer og kystvande.

Gennem årene har vi mennesker ændret på landskabet for at få mest muligt ud af vores knappe areal. Vandløb er rettet ud eller lagt i rør, og mange steder er der lavet spærringer i vandløbene. I søerne har årtiers udledning af spildevand og fosfor gjort vandet uklart og skærmet for lys til dyr og undervandsplanter. Det skal Vandområdeplan 3, som regeringen offentliggør i dag, rette op på.

Vandområdeplan 3 indeholder bl.a.:

- Indsatser der nedbringer udledningen af kvælstof med 10.400 tons årligt. Det kommer vandmiljøet langs kysterne og i fjordene til gavn.
- Genslyngning af omkring 450 km vandløb – og samlet set lokale projekter, der vil sikre naturen bedre vilkår i 5.500 km vandløb.
- Restaurering af 41 søer, som får genetableret et sundt vandmiljø, med klart vand og en naturlig fiskebestand.

- Vandmiljøet er under voldsomt pres herhjemme, og udviklingen i vandmiljøets tilstand har stået stille for længe. Jeg tror, vi var mange, som blev bekymrede, da vi for nylig så optagelser i medierne fra Vejle Kommune, som det i løbet af 70 timers fotooptagelse fra bunden af Vejle Fjord kun lykkedes at finde én skrubbe. Der var kun én fisk. Det er skræmmende, når havbunden ligner en ørken, og at vi år efter år hører om iltsvind, fiskedød og arter, der er i fare for helt at forsvinde, siger miljøminister Magnus Heunicke.

- Det skal være slut med uklart vand. Vi skal have bundplanter, smådyr og fisk tilbage i vores vandmiljø, og det lancerer vi nu en plan for med konkrete indsatser i hele Danmark.

Lokale indsatser i hele Danmark

Indsatserne i Vandområdeplan 3 er bl.a. besluttet lokalt rundt om i Danmark gennem samarbejde mellem kommuner, lodsejere og lokale interessenter i 23 såkaldte "Vandråd". Sammen har de lagt en plan for, hvordan 5.500 km. vandløb skal forbedres, så levesteder for dyr og planter kommer tilbage. Vandrådene har blandt andet besluttet at genslyng omkring 450 km vandløb og fjerne ca. 750 spærringer, så fiskene igen kan svømme frit og får bedre mulighed for at gyde og yngle.

Et af de steder, hvor vandløb bliver forbedret, er i Nordjylland. Her skal bl.a. Frederikshavn Kommune sammen med lokale interessenter og lodsejere i gang med at genslynge og fjerne spærringer i Elling Å.

En anden vigtig indsats i Vandområdeplan 3 er genopretning af søer. Her skal 41 søer på tværs af Danmark renses, så vandmiljøet igen bliver sundt. En af de søer, der skal restaureres, er Skarresø i Holbæk Kommune. De konkrete søprojekter har som en del af Vandområdeplan 3 været i høring, og skal nu gennemføres i tæt samarbejde lokalt med kommunerne som myndighed.

10.400 tons kvælstof bliver fjernet

I dag er kun fem ud af 109 danske kystvande i god tilstand. For meget kvælstof ender i vandet langs vores kyster, og en væsentlig indsats i Vandområdeplan 3 er derfor at nedbringe mængden af kvælstof.

Kvælstof er et livsvigtigt næringsstof for planter, som de optager fra jorden. Men når det spredes som gødning, vil det kvælstof, som afgrøderne ikke kan optage, blive ledt med regnvandet ud til vandløb, som transporterer det videre til vores kystvande. Her kan det føre det til algeopblomstringer og iltsvind.

I alt skal udledningen af kvælstof reduceres med ca. 13.000 tons årligt for at opnå et sundt vandmiljø langs vores kyster. Som aftalt med landbrugsaftalen fra 2021 skal Vandområdeplan 3 sikre indsatser, der nedbringer udledningen med 10.400 tons årligt. Det vil gøre en mærkbar forskel for vandmiljøet langs kysterne og i fjordene. Udledningen af kvælstof kan bl.a. reduceres ved, at landbrugsjord omdannes til skov eller vådområder. Lodsejerne vil blive kompenseret for eventuelle tab.

- Vandmiljøet bliver ikke reddet fra den ene dag til den anden. Det tager tid. Men vi vil i regeringen tage de nødvendige skridt for at sikre, at kommende generationer også kan bade, fiske og nyde godt af Danmarks rige natur og kyststrækninger. Vandområdeplan 3 bringer os 80 procent i mål i forhold til udledningen af kvælstof, og der er sat en række udviklingsinitiativer i gang, så vi kan blive klar til at lave en plan for de sidste 20 procent, siger Magnus Heunicke.

Velafrøvede indsatser

Flere af de indsatser, der blev sat i gang i den foregående vandområdeplan for at genskabe vandløb, søer og kyststrækninger, virker. Et af dem er etableringen af et vådområde langs

Velds Møllebæk i Viborg kommune. Her bliver udledningen af kvælstof til Randers Fjord reduceret med 5,8 tons pr. år ved bl.a. at omlægge dræn og grøfter og genslynge åen.

Et andet eksempel er Teglgårdssøen i Hillerød. Her er bl.a. fiskearterne skaller og brasen fisket op for at give bedre vilkår for krebsdyr såsom dafnier, der lever af søens alger. Det har gjort søen mere klar, og i dag er den så ren, at man kan bade i den.

Se de nye vandplaner her [\[link\]](#)

Fakta:

- En vandområdeplan er en samlet plan for at forbedre det danske vandmiljø, så vi sikrer et godt vandmiljø i Danmarks søer, vandløb, kystvande og grundvand.
- Vandområdeplanerne 2021-2027 er den tredje plan i rækken og har været i offentlig høring fra den 22. december 2021 til den 22. juni 2022. Miljøministeriet modtog i den forbindelse ca. 1.800 høringssvar.
- Der afsættes i alt ca. 5,7 mia. kr. til indsatsen. Midlerne kommer fra EU og finansloven 2022.
- Indsætserne i tredje generation Vandområdeplan er opdelt i hhv. et implementerings- og udviklingsspor.
- I implementeringssporet iværksættes kendte, veldokumenterede indsætter. Udviklingssporet skal sikre grundlag for videre indsætter frem mod 2027, som skal fastlægges i 2023/24.
- Indsatsbehovet for kvælstof i vandområdeplanerne 2021-2027 kan blive justeret af en igangværende evaluering af det faglige grundlag for kvælstofreduktionen. Evalueringen er aftalt i Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug af 4. oktober 2021. Resultaterne er klar i 2023/24.
- I tillæg til de igangsatte udviklingsprojekter i vandområdeplanerne 2021-2027 vil Miljøministeriet vurdere, om nogle af de vandløb, der endnu ikke er planlagt en indsats for, kan udpeges som ”stærkt modificerede” eller ”kunstige”, fordi vandløbet er skabt til eller kraftigt ændret for, at arealerne omkring dem kan bruges. En sådan udpegning vil betyde, at indsætter der gennemføres i disse vandløb, vil være mindre omfattende af hensyn til anvendelsen af vandløbet.

Yderligere oplysninger:

Miljøministeriets pressetelefon: +45 2091 5901 (kan ikke modtage SMS).